

РОЗДІЛ 1

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В АПК

УДК 631.164.23

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК РЕЗУЛЬТАТ КОНКУРЕНТНИХ ВІДНОСИН

І. Яців, д. е. н.

Львівський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Структурні зміни в національній економіці України забезпечили сільському господарству провідну роль. Серед інших галузей воно виділяється позитивною динамікою росту. Такий результат став можливим завдяки цілому комплексу умов і обставин, у тому числі серйозним інвестиціям в сільськогосподарські підприємства, що дало змогу зміцнити їх матеріально-технічну базу, поширити застосування ними прогресивних технологій. Водночас рівень інвестування аграрного сектору економіки не можна вважати достатнім. Серед стратегічних цілей його розвитку – кількаразове збільшення інвестицій в основний капітал сільського господарства [15, с. 78].

Для оцінки перспектив інвестиційного процесу в окремих секторах економіки необхідно вивчати їх природу та особливості. Повнішою мірою пізнати ці особливості можна, розглядаючи інвестиційний процес як результат економічної конкуренції між суб'єктами господарської діяльності. Як відомо, конкурентна боротьба здійснюється в багатьох формах, що визначає широкий спектр конкурентних відносин. Однією з них є змагання представників різних сфер бізнесу за фінансові ресурси, які складають основну форму інвестиційних вкладень. Висока залежність сільськогосподарських підприємств, як і будь-яких інших суб'єктів господарювання, від надходжень інвестиційних ресурсів визначає актуальність вивчення механізмів їх розподілу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні учені приділяють велику увагу вивченню процесу інвестування сільськогосподарських підприємств. Серед опублікованих останніми роками результатів глибоких теоретичних досліджень на цю тему варто виділити праці І.І. Вініченка, В.Л. Гераймович, М.І. Кісіля, Ю.О. Лупенка, Ю.М. Макаренко, Г.Є. Мазнева, Т.М. Ратошнюк, Н.П. Резнік, І.Л. Федуна та інших авторів. У них визначено основні чинники, які гальмують процес надходження інвестицій в аграрний сектор, серед яких, на думку дослідників, – непослідовна й недосконала інвестиційна політика держави, нерозвиненість фінансового ринку, несприятливі умови для розвитку малого бізнесу на селі, низька ліквідність інвестицій, низький рівень прибутковості капіталу сільськогосподарських підприємств, відсутність ринку землі [3, с. 8; 15, с. 76; 16, с. 183–185]. Водночас погляди науковців на ті чи інші аспекти

інвестування аграрного сектору різняться. Так, чимало авторів вважають інвестування сільськогосподарських підприємств ризикованою справою [13, с. 89; 16, с. 71], тоді як інші (з якими ми схильні погодитися) критикують цю тезу [10, с. 286]. Більшість авторів відзначають високий рівень інвестиційної привабливості таких підприємств, однак зустрічаються й протилежні міркування [1, с. 30; 2, с. 90; 5, с. 120; 9, с. 36].

Учені трактують сутність інвестиційної привабливості як суб'єктивні погляди інвестора на вигідність вкладання капіталу у відповідний об'єкт [4, с. 14; 7, с. 73; 8, с. 92], розглядають групи чинників, які визначають рівень цієї привабливості [4, с. 18–23; 6, с. 39]. В окремих публікаціях ґрунтовно описані методики оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств [1, с. 192–205; 7, с. 71–73; 10, с. 289–292; 16, с. 73–81]. Іноді в наукових працях згадується зв'язок між інвестиційною привабливістю й конкурентними відносинами [1, с. 30; 6, с. 12], однак особливості прояву цього зв'язку залишаються малодослідженими.

Постановка завдання. У нашому дослідженні ставилося завдання встановити особливості впливу конкурентних відносин за участю сільськогосподарських підприємств на формування їх інвестиційної привабливості.

Виклад основного матеріалу. Розподіл інвестиційних ресурсів між різними галузями національної економіки є результатом міжгалузеві конкуренції між представниками капіталу за власність у привабливих секторах економіки, де склалися можливості одержати високу норму прибутку. Чим більша частка інвестицій припадає на певну галузь, тим вищою інвестиційною привабливістю вона відзначається. Водночас, оцінюючи розподіл інвестиційних ресурсів, слід враховувати місце галузі в національній економіці. Для цього пропонуємо порівнювати частку капітальних інвестицій окремих галузей з часткою останніх у формуванні валового внутрішнього продукту. Якщо частка інвестицій перевищуватиме частку вироблюваної галуззю продукції, можна вважати, що в міжгалузевій конкуренції вона відзначається певними перевагами, і навпаки.

Схожі підходи використовували окремі дослідники [11, с. 7; 12, с. 74]. Однак у їх висновках про інвестиційну привабливість сільського господарства на основі частки отримуваних ним інвестицій не врахована дуалістична природа галузі, в якій приблизно однаковою мірою випуск валового внутрішнього продукту розподілений між сільськогосподарськими підприємствами і господарствами населення (в інформації Держстату України вони представлені відповідно як нефінансові корпорації та сектор державного управління і як домашні господарства [14, с. 36]). Капітальні інвестиції в сільське господарство в інформації Держстату стосуються сільськогосподарських підприємств. Тому порівнювати частку інвестицій, що стосуються галузі, слід із тією часткою випуску валового внутрішнього продукту, яка припадає на підприємства галузі.

Інформація про частку отримуваних сільськогосподарськими підприємствами України інвестицій та їх внесок у формування валового внутрішнього продукту наведена в табл. 1. За окремими позиціями, окрім, власне, сільськогосподарських підприємств, наведені дані й по лісовому та рибному господарству,

однак частка цих галузей є мізерною й на висновок про розподіл інвестиційних ресурсів не впливає.

Таблиця 1

Частка сільськогосподарських підприємств у формуванні валового внутрішнього продукту та в обсягах інвестування економіки України*

Показник	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Частка с.-г. підприємств у випуску валового внутрішнього продукту у фактичних цінах, %	3,8	4,4	4,3	5,2	...
Частка капітальних інвестицій у сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг, %	6,0	6,4	6,5	7,0	8,4
Частка прямих іноземних інвестицій у сільське господарство, лісове та рибне господарство, на кінець року, %	1,7	1,6	1,5	1,3	1,3
Частка кредитів (залишок коштів), виділених комерційними банками сільському господарству, мисливству, лісовому господарству, на кінець року, %	5,3	5,9	6,0	6,3**	7,1**
у т.ч. на термін понад один рік	6,1	6,4	6,5	5,9**	6,9**

*Розраховано за даними Держстату України та бюлетенів Національного банку України, розміщеними на офіційних сайтах зазначених організацій.

**Сільське господарство, лісове та рибне господарство.

У 2013 році частка сільськогосподарських підприємств у випуску валового внутрішнього продукту в Україні становила 5,2%, у 2014 році, за попередніми даними, продовжилася тенденція до її підвищення. Частка капітальних інвестицій в сільськогосподарські підприємства впродовж останніх років була в 1,3-1,5 раза вищою. Якщо у 2014 році порівняно з попереднім загальний обсяг капітальних інвестицій у фактичних цінах в економіку країни з відомих причин зменшився на 18%, то в сільськогосподарські підприємства – всього на 1,4 відсотка.

Як відомо, залежність сільськогосподарських підприємств від зовнішніх запозичень (кредитів) доволі висока. Виражена сезонність виробництва й тривалий виробничий цикл зумовлюють підвищену потребу в короткотермінових кредитах

на поповнення оборотних засобів. Українцям необхідними аграрному сектору є й довготермінові кредити. Наведені в табл. 1 дані свідчать про те, що впродовж останніх років обсяг кредитів (як короткотермінових, так і довготермінових), виділених сільськогосподарським підприємствам, зростає вищими темпами, аніж загальний обсяг кредитування національної економіки. Варто також відзначити, що починаючи з 2011 року частка прострочених кредитів, виданих сільськогосподарським підприємствам, є нижчою, ніж у загальному в економіці. Зокрема на кінець 2014 року ці показники становили 10,9% та 12,2% відповідно. Тому не можна стверджувати, що ризикованість кредитування сільського господарства є вищою за середню в національній економіці.

Доходимо висновку, що в конкуренції за отримання інвестицій, у тому числі у формі кредитів, сільськогосподарські підприємства демонструють доволі помітні успіхи порівняно з іншими галузями економіки. Звичайно, обсяг отримуваних сільськогосподарськими підприємствами фінансових ресурсів є явно недостатнім для вирішення проблем аграрного сектору. Однак він обмежується не низькою інвестиційною привабливістю галузі (якраз навпаки, на тлі інших секторів національної економіки її оцінюють як відносно високу), а нерозвиненістю інвестиційної системи загалом, відсутністю вагомих інституційних гарантій інвесторам у захисті їхніх прав.

Показовими в цьому плані є дані про низьку частку іноземних інвестицій у сільськогосподарські підприємства України в загальному обсязі таких інвестицій. На кінець 2014 року вона оцінювалася всього в 1,3% й характеризувалася тенденцією до зниження. Така ситуація є результатом іншого виду конкуренції – між вітчизняними і зарубіжними бізнесовими структурами за доступ до земельних угідь, які в Україні відзначаються високою якістю й відносно дешевою вартістю використання. Прихід в аграрний бізнес іноземних інвесторів помітно загострює конкуренцію за право оренди угідь, що викликає зрозуміле невдоволення українських профільних компаній. Останні, використовуючи різні лобістські важелі, як свідчать наведені в табл. 1 дані, зуміли організувати певну протидію укріпленню в галузі позицій іноземного капіталу.

Інвестиційна привабливість відображає суб'єктивні погляди інвесторів на прибутковість бізнесу, в який вони планують вкладати кошти. Оцінити їх можна за допомогою показників окупності інвестицій (понесених витрат). Серед значної кількості можливих індикаторів інвестиційної привабливості окремих галузей економіки пропонуємо розглянути рентабельність операційної діяльності й приріст випуску валового внутрішнього продукту з розрахунку на 1 грн капітальних інвестицій (табл. 2). Для визначення останнього варто враховувати лаг запізнення й тривалий характер впливу інвестицій на результат господарювання. Тому пропонуємо визначати приріст випуску ВВП у 2011–2013 рр. порівняно з його обсягом у 2010 році з розрахунку на 1 грн капітальних інвестицій, здійснених у 2010–2012 роках.

Таблиця 2

Економічна ефективність інвестицій в основних галузях економіки України*

Галузь, сфера діяльності	Капітальні інвестиції у 2010–2012 рр., млн грн	Сумарний приріст випуску ВВП у 2011–2013 рр. порівняно з 2010 р., млн грн	Припадає приросту випуску ВВП на 1 грн капітальних інвестицій, грн	Рентабельність операційної діяльності, %	
				2013 р.	2014 р.
Сільськогосподарські підприємства	47100	147729	3,14	11,8	21,1
Промисловість	249344	645745	2,59	3,0	2,3
Будівництво	112540	112547	1,00	- 0,4	4,8
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	78377	160516	2,05	9,5	- 13,1
Торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	68059	283146	4,16	3,9	- 3,6
Усього	742685	1906617	2,57	3,9	- 3,9

* Розраховано за даними Держстату України, розміщеними на офіційному сайті служби.

За обома критеріями окупність вкладень у сільськогосподарські підприємства була відносно високою, загалом переважала аналогічні показники інших основних галузей економіки. Зазначимо, що наведені в табл. 2 дані дають змогу оцінити явище інвестиційної привабливості *expost* – як таке, що відбулося. Однак інвестори схильні використовувати їх і для оцінки *exante* – очікуваного (прогнозного) за певних умов результату.

Інвестування сільськогосподарських підприємств здійснюється за рахунок власних, позичених і залучених коштів. Інвестування за рахунок власних доходів (реінвестування) здебільшого не передбачає прямого й гострого суперництва з іншими суб'єктами господарювання, оскільки йдеться про діюче підприємство, менеджмент якого вже має досвід і налагоджені контакти у сфері оренди земельних паїв, збуту виробленої продукції. Певні проблеми виникають у разі значного розширення бізнесу, адже доводиться вступати в жорстку конкуренцію за право оренди землі, відвойовувати більші частки профільних сегментів ринку. Йдеться про внутрігалузеву конкуренцію між сільгоспвиробниками за можливість збільшення доходів.

Рішення про інвестування залежить насамперед від очікуваної економічної ефективності сільськогосподарського виробництва. Ця ефективність впливає й на надходження в галузь позичених коштів – кредитів, здійснення лізингових операцій. Залучення позикових коштів не зачіпає внутрігалузеву конкуренцію, воно є формою так званої опосередкованої конкуренції – представників різних галузей за ресурси широкого використання, якими, зокрема, є кредитні ресурси.

У разі підвищення економічної ефективності виробництва посилюється внутрігалузєва конкуренція, що звужує можливості інвестування з метою екстенсивного розвитку бізнесу. Водночас позиції представників галузі в опосередкованій конкуренції зміцнюються, що полегшує їх доступ до позичкових ресурсів.

Дещо специфічним є зв'язок між економічною ефективністю виробництва і перспективністю надходження в галузь залучених коштів – партнерських внесків, які змінюють обсяг і структуру власного капіталу підприємства. Особи, котрі здійснили відповідні вкладення, – пайові інвестори [12, с. 35] – стають співвласниками чи повними власниками підприємства. Пайові інвестори проявляють підвищений інтерес до потенційно прибуткових об'єктів. Однак їм легше отримати контроль над економічно слабкими (збитковими) підприємствами і значно важче набути у власність успішний суб'єкт господарювання. Протягом останніх років у сільському господарстві спостерігається доволі жвавий перерозподіл власності на базі інвестування, результатом якого є яскраво виражена концентрація виробництва в підприємствах у формі створення агрохолдингів. Розвиток останніх – яскрава ілюстрація високої інвестиційної привабливості галузі.

Сільськогосподарське виробництво складається зі значної кількості рослинницьких і тваринницьких галузей. Суб'єктам господарювання доводиться приймати рішення, в які з них варто вкладати кошти. Результатом інвестиційних рішень є зміни обсягів виробництва окремих видів продукції. Ці зміни можна розглядати як результат видової конкуренції в аграрному секторі. Вона виникає між виробниками товарів певного виду (категорії, класу), які призначені для задоволення однієї конкретної потреби споживачів, але різняться певною суттєвою характеристикою. Особливістю її прояву в аграрному бізнесі є те, що в переважній більшості випадків сільськогосподарське підприємство може відносно оперативної переорієнтуватися на виробництво інших видів продукції. Відповідні зміни в структурі виробництва допомагають суб'єкту господарювання уникнути економічних втрат, однак на макроекономічному рівні вони можуть входити в суперечність із суспільними інтересами.

Зміни векторів інвестиційної діяльності в сільськогосподарських підприємствах пропонуємо відстежувати на основі відхилень у розподілі витрат на виробництво основних видів їх продукції. Наведені в табл. 3 дані свідчать про те, що впродовж доволі тривалого часу агровиробники України віддають перевагу вкладанню коштів у розвиток рослинництва, натомість інвестиції у виробництво продукції тваринництва за масштабами є значно меншими. Серед найпомітніших інвестиційних змін у галузі рослинництва – прояв підвищеної уваги до вирощування сої та соняшнику за певного зниження інтересу до вирощування ріпаку й цукрового буряку. У тваринництві зменшується значущість м'ясного

скотарства. Доволі помітно останніми роками зменшилася частка витрат на виробництво продукції птахівництва.

Таблиця 3

Частка витрат на виробництво основних видів продукції в загальних витратах на основне виробництво в сільськогосподарських підприємствах України, %*

Продукція	2008 р.	2011 р.	2013 р.	2014 р.	2014 р. до 2008 р., +/- п.
Продукція рослинництва	68,2	71,2	72,0	74,8	+ 6,6
у т. ч. зерно	35,5	34,5	37,0	35,0	- 0,5
насіння соняшнику	7,7	10,4	12,4	12,1	+ 4,3
соя	1,8	3,4	4,3	5,9	+ 4,1
ріпак	4,7	3,1	3,9	3,3	- 1,4
цукровий буряк	3,6	5,2	2,3	3,5	- 0,1
картопля	0,4	0,7	0,5	0,6	+ 0,2
овочі	1,6	1,6	1,2	1,2	- 0,4
плоди, ягоди, виноград	1,2	1,2	1,1	1,4	+ 0,2
Продукція тваринництва	31,8	28,8	28,0	25,2	- 6,6
у т. ч. велика рогата худоба на м'ясо	4,1	2,9	2,7	2,3	- 1,8
свині на м'ясо	4,9	5,4	5,6	5,0	+ 0,1
птиця на м'ясо	9,4	7,9	7,4	6,7	- 2,7
молоко	5,3	5,1	5,3	5,0	- 0,3
яйця курячі	4,5	4,0	3,9	3,2	- 1,3

* Розраховано за даними статистичних бюлетенів "Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах" за відповідні роки.

Основною причиною зміни частки інвестицій у виробництво певного виду продукції є фактична й очікувана економічна ефективність (рентабельність) його виробництва. Яскравий приклад – згорання через високу збитковість м'ясного скотарства. Однак доволі вагомим є вплив й інших чинників. У промислове птахівництво в минулому десятилітті були вкладені значні інвестиції, завдяки чому пропозиція його продукції повністю задовольняє внутрішній попит, збільшується її експорт. Сьогодні реальної потреби у збільшенні потужностей для виробництва м'яса птиці та яєць немає, що проявилось у зменшенні частки витрат на їх виробництво у структурі загальних витрат сільськогосподарських підприємств. Та це зменшення не є індикатором деградації птахівництва. Воно лиш вказує на те, що для підтримання обсягів виробництва м'яса і яєць на існуючому рівні птахофабрикам потрібна менша питома вага задіяних ресурсів. Схожа ситуація має місце і в зерновій галузі, у розвиток якої в минулому також були вкладені значні

інвестиції, і за відносно стабільної частки витрат на виробництво зерна у 2013–2014 рр. в Україні були зібрані рекордні його врожаї.

Останніми роками в Україні найвищими темпами збільшується виробництво сої. Вона не є найрентабельнішою серед основних видів сільськогосподарської продукції, однак завдяки експортним операціям відзначається стабільним попитом. За приблизно такої самої рентабельності ріпаку (також експортоорієнтованої культури) його виробництво зменшується.

Привертає увагу ситуація в молочному скотарстві. З урахуванням державної підтримки галузь відзначається відносно високим рівнем рентабельності (у 2013 році – 31%, у 2014 р. – 25%). Незважаючи на це, частка витрат на виробництво молока в загальних витратах підприємств залишається відносно стабільною, а обсяг інвестицій у галузь не забезпечує її екстенсивного розвитку. Оскільки в сільськогосподарських підприємствах молочне скотарство, як правило, поєднується з кількома іншими товарними галузями, зокрема рослинницькими, воно явно не витримує конкуренції з ними.

Аналіз розподілу виробничих витрат підводить до висновку про особливо помітний вплив зовнішньоекономічних операцій на формування інвестиційної діяльності в сільськогосподарських підприємствах. Наведені в табл. 3 дані стосуються великих і середніх підприємств. Відсутність у них інтересу інвестувати в окремі види продукції дає шанс малим виробникам – господарствам населення, фермерським господарствам, які отримують змогу зайняти певну ринкову нішу, уникаючи прямої конкуренції з великими агровиробниками.

Висновки. Відносно велика частка отримуваних сільськогосподарськими підприємствами України капітальних інвестицій і кредитних ресурсів вказує на доволі високу оцінку їх інвестиційної привабливості на тлі суб'єктів інших галузей економіки. Обсягу вкладених останніми роками інвестицій для вирішення проблем аграрного сектору економіки недостатньо, однак можливості його збільшення на сьогодні залежать не стільки від стану сільського господарства, скільки від загального інвестиційного середовища – макроекономічної стабільності в країні, результатів боротьби з корупцією, гарантованості прав інвесторів.

Доволі невисокий рівень надходжень іноземних інвестицій у сільськогосподарське виробництво пов'язаний з гострою конкуренцією між усіма зацікавленими суб'єктами за можливості використання (оренди) особливо цінного ресурсу – земельних угідь. Завдяки відносно високій прибутковості аграрного бізнесу зростає привабливість такої форми його інвестування, яка передбачає перерозподіл власності. У результаті посилюється конкуренція за входження в аграрний бізнес або збільшення його концентрації.

Нерівномірний розподіл інвестицій між окремими галузями сільського господарства призводить до звуження спеціалізації агропідприємств, особливо великих. Відсутність інтересу з боку великих інвесторів до окремих сегментів аграрного бізнесу створює сприятливі можливості для заповнення відповідних ринкових ніш малими формами господарювання. Для недопущення небажаних структурних перекосів у системі аграрного виробництва доцільно диференціювати існуючу систему його державної підтримки.

Бібліографічний список

1. Вишнеvsька О. М. Інвестиційна привабливість сільськогосподарських підприємств України / О. М. Вишнеvsька, О. А. Філатова // Економічний простір. – 2013. – № 72. – С. 25–34.
2. Вініченко І. І. Інвестиційна діяльність аграрних підприємств : монографія / І. І. Вініченко. – Донецьк : Юго-Восток, 2010. – 444 с.
3. Гераймович В. Л. Інвестиційний процес та його вплив на економічний розвиток аграрного сектору : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / В. Л. Гераймович. – Житомир, 2014. – 20 с.
4. Гончаров В. М. Інвестиційна привабливість підприємств: організація оцінки, напрями підвищення : монографія / В. М. Гончаров, М. М. Білоусова, В. Ю. Припотень. – Луганськ : Прес-експрес, 2014. – 160 с.
5. Готра В. В. Сучасний стан, фактори забезпечення та напрями активізації інвестиційної діяльності у сфері сільського господарства / В. В. Готра // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 6. – С. 114–121.
6. Діагностика інвестиційної привабливості підприємств: концепція та інструментарій : монографія / О. Є. Кузьмін, Л. Г. Ліпич, О. Г. Мельник, О. В. Товстенюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2014. – 196 с.
7. Жибак М. М. До питання методики оцінювання інвестиційної привабливості аграрних підприємств / М. М. Жибак // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 1. – С. 70–74.
8. Кісіль М. І. Зміни в рейтингах інвестиційної привабливості сільського господарства регіонів / М. І. Кісіль // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2014. – № 2. – С. 92–97.
9. Коваль Л. М. Інвестиційне кредитування підприємств аграрного сектору / Л. М. Коваль // Економіка АПК. – 2015. – № 1. – С. 35–40.
10. Левченко Н. В. Методи оцінювання інвестиційної привабливості сільського господарства регіонів України в контексті стратегічного планування / Н. В. Левченко, В. В. Огліх // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 8. – С. 285–293.
11. Мазнев Г. Є. Проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору / Г. Є. Мазнев // Економіка АПК. – 2014. – № 9. – С. 5–13.
12. Макаренко Ю. П. Інвестиційна поведінка та привабливість суб'єктів господарювання в економіці : монографія / Ю. П. Макаренко, О. В. Родіонов, О. А. Галич. – Полтава : [б. в.], 2011. – 360 с.
13. Ратошнюк Т. М. Інвестиційна привабливість аграрної сфери / Т. М. Ратошнюк, М. А. Мартинюк // Вісник Сумського національного аграрного університету. Фінанси і кредит. – 2013. – № 1. – С. 88–92.
14. Сільське господарство України 2013 : стат. зб. [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – К. : [б. в.], 2014. – 390 с. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

15. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / [за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка]. – К. : ННЦ “ІАЕ”, 2012. – 218 с.

16. Федун І. Л. Підвищення інноваційно-інвестиційної активності в агропромисловому виробництві України за кризових дисбалансів економічного простору : монографія / І. Л. Федун. – Тернопіль : Крок, 2014. – 434 с.

Яців І. Інвестиційна привабливість сільськогосподарських підприємств як результат конкурентних відносин

Розглядається конкуренція між підприємствами різних галузей економіки за інвестиції. Обґрунтована методика оцінки інвестиційної привабливості та ефективності інвестицій в окремі галузі. На основі аналізу запропонованих критеріїв зроблено висновок про високу інвестиційну привабливість сільськогосподарських підприємств України. Невелика частка іноземних інвестицій у сільське господарство пов'язана з гострою конкуренцією за право використання земельних ресурсів. Розглянуті особливості розподілу інвестицій між окремими галузями сільського господарства України.

Ключові слова: сільськогосподарські підприємства, інвестиції, інвестиційна привабливість, конкуренція, кредити.

Yatsiv I. Investment attractiveness of agricultural enterprises as a result of competition relations

The article describes competition between the enterprises of different branches of economy for investments. The methods for assessing of investment attractiveness and efficiency of investments in separate branches are grounded. On the basis of analysis of the offered criteria conclusions as to the high investment attractiveness of agricultural enterprises of Ukraine are drawn in the work. Small part of foreign investments in agriculture is related to the keen competition for the landed resources use. Peculiarities of distributing of investments between separate branches of agriculture in Ukraine are considered.

Key words: agricultural enterprises, investments, investment attractiveness, competition, credits.

Яцив И. Инвестиционная привлекательность сельскохозяйственных предприятий как результат конкурентных отношений

Рассматривается конкуренция между предприятиями разных отраслей экономики за инвестиции. Обоснована методика оценки инвестиционной привлекательности и эффективности инвестиций в отдельные отрасли. На основе анализа предложенных критериев сделан вывод о высокой инвестиционной привлекательности сельскохозяйственных предприятий Украины. Небольшая доля иностранных инвестиций в сельское хозяйство связана с острой конкуренцией за право использования земельных ресурсов. Рассмотрены особенности распределения инвестиций между отдельными отраслями сельского хозяйства Украины.

Ключевые слова: сельскохозяйственные предприятия, инвестиции, инвестиционная привлекательность, конкуренция, кредиты.